

Hoe houd je je club financieel gezond en de sport betaalbaar?

Sport betaalbaar houden en tegelijk zorgen voor een financieel gezonde club is voor veel sportclubs een uitdaging. De accommodatie vormt voor veel sportclubs een van de grootste kostenposten. Tegelijk biedt diezelfde accommodatie juist kansen om de financiële positie van een club te versterken. In dit artikel lees je hoe sportclubs hun accommodatie kunnen inzetten om meer grip te krijgen op inkomsten en uitgaven.

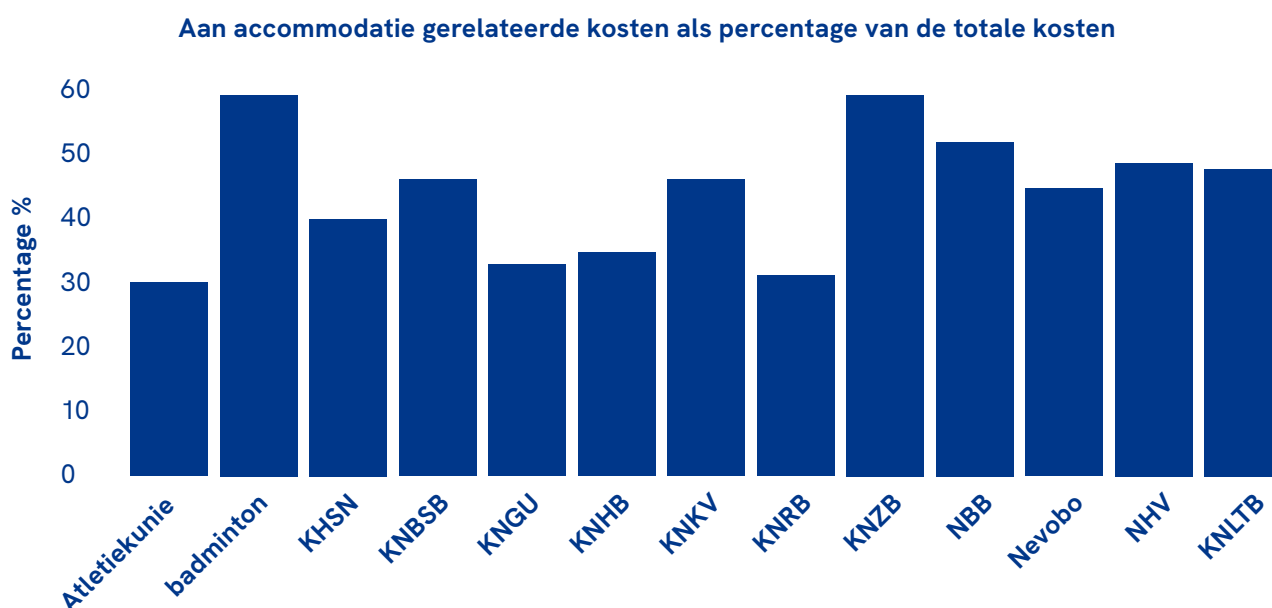
1. Accommodatie vormt bijna de helft van de kosten

Onderzoek van het Mulier Instituut (Financiële Weerbaarheid sportverenigingen 2024) laat zien dat ongeveer 50% van de kosten van sportclubs te maken heeft met de accommodatie. Onder accommodatiekosten vallen onder andere huurkosten, energiekosten, onderhoud, afschrijvingen en reserveringen.

Bij binnensportclubs bestaat gemiddeld 53% van de uitgaven uit accommodatiekosten. Bij buitensportclubs ligt dit aandeel op 48%. Ook uit de Sportclubmonitor van NOC*NSF blijkt dat de deelnemende sportclubs ongeveer de helft van hun totale uitgaven besteden aan de accommodatie. Deze kosten worden vaak doorberekend in de contributie en hebben daardoor direct invloed op de betaalbaarheid van sport voor leden.

De data in dit artikel komt uit de Sportclubmonitor, die NOC*NSF heeft uitgevoerd onder sportclubs van dertien sportbonden. Daarnaast is aanvullend en verdiepend onderzoek gedaan naar de exploitatie van clubs binnen de KNLTB. In dit onderzoek zijn grotendeels dezelfde vragen gesteld over de exploitatie van accommodaties. Het onderzoek bij de KNLTB moet echter als een afzonderlijk onderzoek worden beschouwd, omdat de Sportclubmonitor een bredere opzet heeft.

De resultaten uit de Sportclubmonitor en het exploitatieonderzoek bij de KNLTB zijn niet representatief voor alle sportclubs, omdat ze niet gebaseerd zijn op een steekproef van de totale populatie. De data geven wel een beeld van de manier waarop clubs hun accommodatie exploiteren en welke variabelen daarbij een rol spelen. In het onderzoek zijn uitgaven en inkomsten uitgevraagd als percentage van het totaal en niet als absolute bedragen.

Figuur 1: Resultaten Sportclubmonitor 2025 en exploitatieonderzoek KNLTB.

2. Invloed van sportclubs op accommodatiekosten

Niet elke sportclub kan sturen op accommodatiekosten. Veel sportclubs huren bijvoorbeeld een sporthal van de gemeente en betalen hiervoor een vast bedrag per uur. In zulke gevallen zijn energiekosten, onderhoud en schoonmaak opgenomen in de huurprijs. Daardoor heeft de club weinig invloed op de totale kosten.

Voor clubs met een eigen accommodatie of een verantwoordelijkheid voor (een deel van) de exploitatie van het clubhuis of sportcomplex ligt dat anders. Zij hebben vaak meer mogelijkheden om de uitgaven te verlagen of inkomsten te vergroten. De mate waarin en de manier waarop de clubs hier invloed op kunnen uitoefenen verschilt echter per vereniging.

Zelf exploiteren biedt meer zeggenschap over het gebruik en de beschikbaarheid van de accommodatie. Ook creëert het mogelijkheden voor extra inkomsten en meer samenhang binnen de sportclub, bijvoorbeeld via een eigen kantine.

Dit artikel beschrijft verschillende manieren waarop sportclubs meer grip kunnen krijgen op de exploitatie van hun accommodatie. Welke keuzes daarbij het meest passend zijn verschilt per vereniging.

3. Invloed van sportclubs op accommodatiekosten

Sportclubs met invloed op hun accommodatie kunnen vaak sturen op zowel inkomsten als uitgaven. De keuzes die een club maakt in het beheer en gebruik van de accommodatie hebben daarmee direct invloed op de financiële positie van de club.

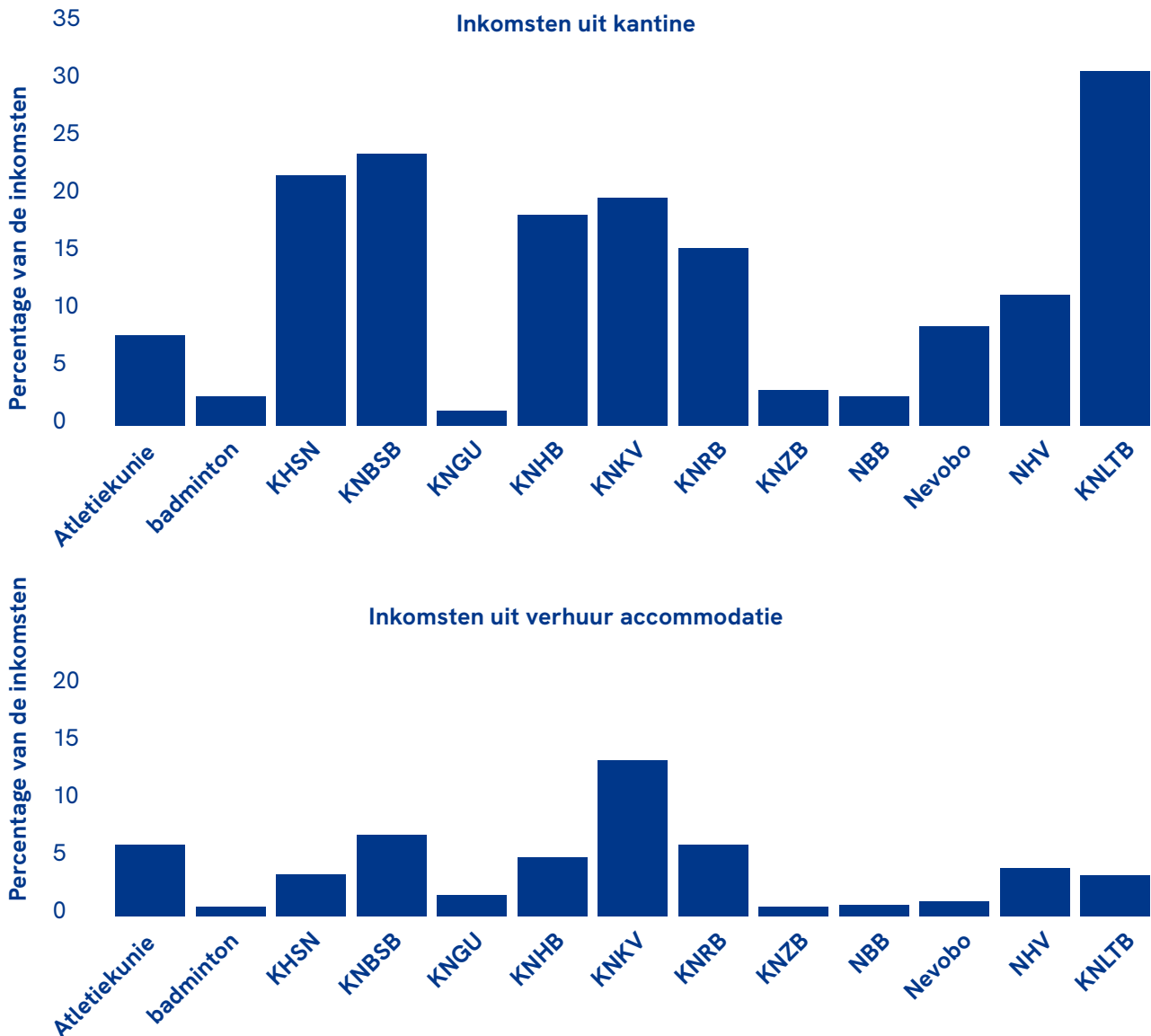
3.1 Inkomsten vergroten

De accommodatie biedt verschillende mogelijkheden om extra inkomsten te genereren. De manier waarop een vereniging de kantine organiseert heeft bijvoorbeeld invloed op de inkomsten. Sommige clubs werken met vrijwilligers, andere met betaalde krachten of kiezen ervoor de kantine te verpachten.

Daarnaast kunnen sportclubs inkomsten halen uit het verhuren van velden, zalen of andere ruimtes aan scholen, sporters of organisaties. Ook kan een aantrekkelijke accommodatie helpen bij het aantrekken van sponsors en samenwerkingen.

Bij verhuur is het belangrijk om afhankelijk van de eigendomssituatie van de accommodatie duidelijke afspraken te maken over verantwoordelijkheden, gebruik en eventuele opbrengsten. In het [whitepaper](#): Samen werken aan meer gebruikers op het sportpark lees je welke aandachtspunten daarbij belangrijk zijn en hoe je deze afspraken goed vastlegt.

In figuur 2 is duidelijk zichtbaar dat sommige sporten weinig inkomsten uit de kantine halen. Dit komt vaak doordat verenigingen geen eigen accommodatie of kantine hebben. Andere sporten genereren juist een belangrijk deel van hun inkomsten via de kantine en de verhuur van de accommodatie.

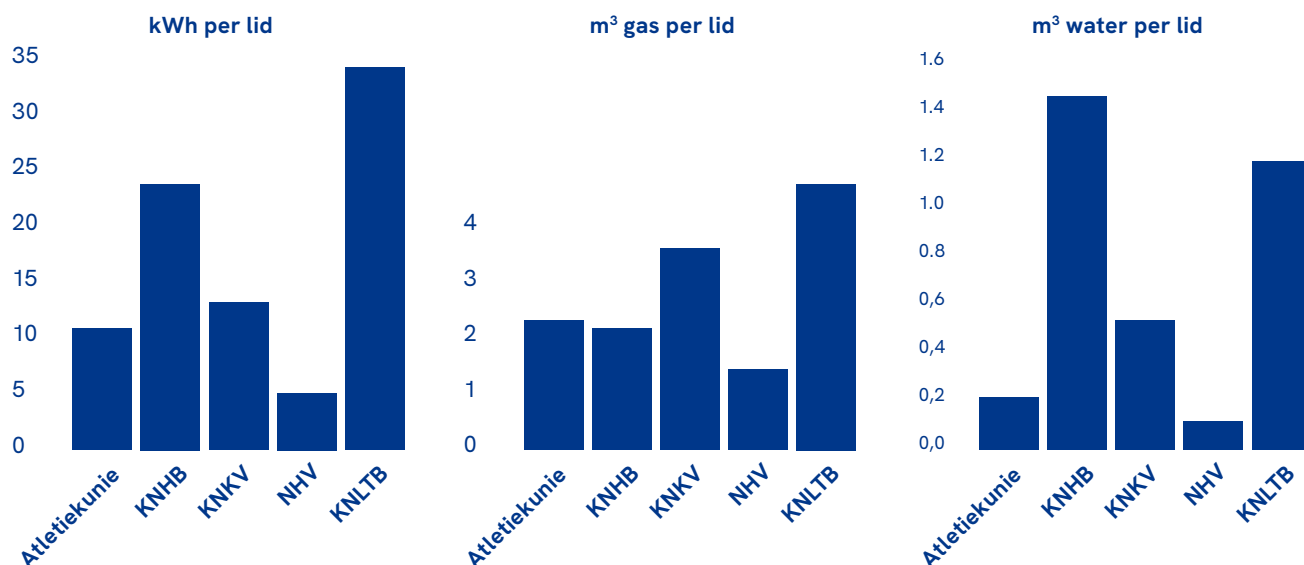

Figuur 3: Inkomsten uit kantine en inkomsten uit de verhuur van de accommodatie als percentage van de totale inkomsten.

3.2 Uitgaven verlagen

Sportclubs die invloed hebben op hun accommodatie kunnen ook sturen op hun uitgaven. Vooral op het gebied van energiekosten liggen kansen om uitgaven te verlagen. Denk aan het efficiënt verwarmen van ruimtes of het alleen gebruiken van verlichting wanneer dat nodig is. Daarnaast kunnen verenigingen kosten besparen door werkzaamheden in en rondom de accommodatie met vrijwilligers uit te voeren, zoals onderhoud of de exploitatie van de kantine.

Uit de resultaten van de Verenigingsmonitor en het exploitatieonderzoek bij de KNLTB blijkt dat energiekosten gemiddeld ongeveer 8% van de totale uitgaven van sportclubs vormen. Veel clubs die deelnamen aan de Sportclubmonitor gaven aan dat zij geen goed inzicht hebben in hun energiekosten. Deze kosten maken namelijk vaak deel uit van een vaste huurprijs. Bij een aantal bonden gaf echter een groot deel van de verenigingen aan wel inzicht te hebben in het energieverbruik. In de onderstaande figuren zijn deze gegevens weergegeven.

Figuur 3: Energie- en waterverbruik per lid.

Het energieverbruik hangt onder andere samen met de ruimte waarin gesport wordt en de hoeveelheid (warm) water die nodig is. Bij sommige sporten is het gebruikelijker om na afloop op de club te douchen dan bij andere sporten. Ook maakt het verschil of alleen de kantine wordt verwarmd, of ook de kleedkamers en de sporthal of sportruimte.

Ook binnen dezelfde sport bestaan grote verschillen in energiekosten. Clubs die bijvoorbeeld al van het gas af zijn of beschikken over zonnepanelen, geven vaak minder uit aan energie dan verenigingen die deze stappen nog niet hebben gezet.

Sportclubs kunnen hun energieverbruik en energiekosten verlagen door te investeren in verduurzamingsmaatregelen, zoals zonnepanelen, ledverlichting of betere isolatie. Deze maatregelen vragen vaak om een investering vooraf, maar leveren op langere termijn een besparing op.

Lees meer over het verduurzamen van jouw sportaccommodatie op [Sportinfrastructuur.nl](https://sportinfrastructuur.nl) en [Duurzamesportsector.nl](https://duurzamesportsector.nl).

4. Verschillen tussen sporten

De benchmark laat zien dat de exploitatie van accommodaties per sport verschilt. Dat geldt zowel voor het aandeel van de totale kosten als in de manier waarop deze kosten zijn opgebouwd.

Omdat iedere sport anders is georganiseerd, is een directe vergelijking tussen sporten niet altijd eenvoudig. Toch leidt inzicht in de manier waarop andere verenigingen hun accommodatie exploiteren vaak tot nieuwe ideeën en inspiratie

Een voorbeeld hiervan is watergebruik per lid. Bij hockeyverenigingen ligt dit vaak hoger dan bij atletiekverenigingen omdat hockeyclubs gebruikmaken van watervelden. Tegelijkertijd zijn er hockeyverenigingen die al ver zijn met slim waterbeheer. Hun aanpak kan ook voor andere sportclubs waardevolle inzichten bieden.

Daarnaast verschillen sporten sterk in:

- de hoeveelheid ruimte die een sport nodig heeft. Bijvoorbeeld het aantal vierkante meters per veld of baan, maar denk ook aan de verschillen tussen binnen- en buitensport, schaatsen of zwemmen;
- het aantal sporters dat tegelijk gebruik kan maken van de accommodatie;
- de sportcultuur en gewoontes, zoals het gebruik van douches;
- de aanwezigheid van een kantine.

Ook binnen dezelfde sport zijn er grote verschillen in de kosten en opbrengsten vanuit de accommodatie. Dit heeft onder andere te maken met:

- het aantal leden van de club;
- het aantal leden per veld of baan;
- de manier van exploiteren van de kantine (bijvoorbeeld door vrijwilligers of externen);
- de eigendomssituatie van de (verschillende delen) van de accommodatie;
- eventuele inkomsten vanuit verhuur, wanneer het eigendom of de exploitatie bij de club liggen.

5. Inzicht krijgen door te benchmarken

Deelname aan de Sportclubmonitor geeft bestuurders de mogelijkheid om hun club te vergelijken met andere clubs. De Sportclubmonitor richt zich met name op de vitaliteit van de club, maar biedt ook inzicht in andere onderdelen van de exploitatie van de accommodatie.

NOC*NSF biedt via sportopleidingen.nl een online workshop aan over de exploitatie van de accommodatie. In deze workshop leer je hoe jouw sportclub meer inkomsten genereert, uitgaven verlaagd en grip houdt op risico's. Je krijgt de mogelijkheid een benchmark uit te voeren die inzicht geeft in de kansen en uitdagingen voor jouw sportclub. Je gaat naar huis met ideeën die direct toepasbaar zijn binnen jouw vereniging én met meer handvatten om bestuurlijke keuzes over de accommodatie goed onderbouwd te nemen.

6. Wil jij aan de slag met de exploitatie van jouw accommodatie?

Door inzicht te krijgen in de situatie van sportclubs en te leren van andere sportclubs, kunnen clubs stap voor stap hun exploitatie verbeteren. Ook kleinere keuzes kunnen al verschil maken. Denk aan slimmer omgaan met energie, het anders organiseren van de kantine of het beter benutten van de beschikbare ruimte.

Ga bijvoorbeeld in gesprek met sportclubs in de omgeving. Hoe pakken zij de exploitatie van hun accommodatie aan? Welke keuzes maken zij en wat levert dat op? Door ervaringen te delen en van elkaar te leren, ontstaan nieuwe ideeën en praktische oplossingen die bijdragen aan een financieel gezonde club en betaalbare sport.